

[Lasse Budtz]

industrier fra de rige lande til de fattige, sådan at de tropiske varer kan forarbejdes de steder, hvor råstofferne findes. Det drejer sig også om lån og om u-landenes gæld. Det drejer sig om at prøve at tænke utraditionelt, hvilket selvsagt er særlig svært i en krisetid.

Her er vi så ved den egentlige kerne i grundlaget for denne debat. Der er tre muligheder for at lette u-landenes betingelser i forbindelse med långivningen: man kan afbinde lånene, man kan give dem længere løbetid, og man kan eftergive nogle af de lån, der allerede er givet. Det er unødvendigt at gentage ministerens argumenter, man jeg vil alligevel gerne knytte nogle kommentarer til disse tre muligheder.

Det må være principielt rigtigt at afbinde under alle omstændigheder nogle af lånene. I en række tilfælde kan de enkelte lande utvivlsomt få mere ud af pengene ved at bruge dem f. eks. i et naboland eller i et land, der kan levere bedre og billigere varer hurtigere end Danmark og måske mere relevante varer end dem, Danmark som långiver kan tilbyde. Men en afbinding af lånene skal man være uhyre forsigtig med netop i denne tid, for det er logisk, at en gennemført afbinding kan skade Danmarks beskæftigelse alvorligt, og det kan heller ikke u-landene være tjent med. Øget arbejdsløshed som følge af en for u-landene særlig favorabel lånevirkksomhed vil kunne skade Danmarks økonomi, og går det ud over statens indtjeningsmuligheder, forrykker det også grundlaget for u-landshjælpen. Øges arbejdsløsheden, skades den folkelige forståelse for u-landsbistandens nødvendighed, og også i dette tilfælde er den folkelige baggrund og forståelse af afgørende værdi.

Eftergivelse af gælden og gældslettelser har socialdemokratiets sympati, men ligesom det vil være nationalt uansvarligt at afbinde lånene alene for Danmarks vedkommende, ville det af nærliggende årsager være at foretrække, hvis EF-landene kunne enes om en fælles politik med hensyn til gældslettelser og gældslettelser. Jeg har med glæde lyttet til ministerens udtalelser om, at der er en voksende forståelse for en udvikling på dette felt i de øvrige EF-lande. Danmark må kunne være med i spidsen af denne udvikling, for hvis vi forlænger lånenes løbetid og sletter gælden for de allerfattigste u-lande, yder vi et meget billigt bidrag til en forbedret

Nord-Syd-dialog, som for øvrigt burde kaldes en Vest-Syd-dialog, så sandt som østlandene, der jo i vid udstrækning også er industrilande, holder sig stærkt tilbage med hjælpen. Og hvis den ydes af disse østlande, forventes der forskellige former for politisk betaling af u-landene.

Det er vigtigt at præcisere, at en eftergivelse af nogle af gældsposterne ikke vil koste det danske samfund noget, for pengene bliver holdt inden for den økonomiske ramme, som folketingets flertal har fastlagt for Danmarks u-landsbistand. Det vil i realiteten heller ikke blive nogen byrde for skatteyderne at øge lånenes løbetid til f. eks. 50 år med mindst de første 10 år som afdragsfri.

Men der er som bekendt nogle, der mener, at vi bør flytte nogle eller alle de penge, vi yder gennem internationale organisationer, over til bundne lån, sådan at dansk erhvervsliv og dansk beskæftigelse derved kan hjælpes, og det lyder selvfølgelig besnærende. Men jeg må alligevel advare mod denne stærkt forenkede måde at tænke på. Og det er jo først og fremmest Industrirådets tankegang.

For det første styrker vi ganske klart FN og dets mange værdifulde underorganisationer ved at kanalisere omkring halvdelen af den danske u-landsbistand ad disse veje. For det andet er det klart i u-landenes interesse, at hjælpen eller en betydelig del af den får denne internationale karakter, for derved får denne hjælp hverken handelsmæssige eller politiske bindinger. For det tredje fremgår det ganske klart af formålsparagraffen i loven om dansk hjælp til udviklingslandene, at hjælpen ydes til gavn for udviklingslandene og ikke til gavn for dansk industri.

Professor Thorkil Kristensen sagde for nylig ved et møde i denne bygning, at det afgørende synspunkt i bistandspolitikken måtte være at bistå udviklingslandene og ikke at løse danske problemer, hvis dette på nogen måde forringer bistandens værdi for udviklingslandene. Professoren tilføjede, at man må huske, at Danmarks problemer er væsentlig mindre end udviklingslandenes, og det er jo så sandt, som det er sagt.

Jeg deler fuldt ud professorens synspunkter, men når det er konstateret, skal det tilføjes, at kan man gavne beskæftigelsen herhjemme ved at gavne industrien, samtidig med at hjælpen ydes direkte gennem materi-